

KUOPION AIKUISLUKION LU-
KIOKOULUTUKSEEN VALMIS-
TAVAN KOULUTUKSEN OPE-
TUSSUUNNITELMA 2021

SISÄLTÖ

1	LUKIOKOULUTUKSEEN VALMISTAVAN KOULUTUKSEN TEHTÄVÄ.....	4
2	KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT JA OPINTOJEN RAKENNE	5
2.1	Opintojen rakenne	7
2.2	Perusopetuksen opintojen suorittaminen	8
2.3	Lukiokoulutuksen opintojen suorittaminen	8
3	OPETUSSUUNNITELMA	9
4	OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	10
4.1	Arvoperusta	10
4.2	Oppimiskäsitys	10
4.3	Toimintakulttuuri.....	11
4.4	Opiskeluympäristö ja työtavat.....	14
5	OPISKELUN OHJAUSJA TUKI.....	16
5.1	Ohjauksen järjestäminen	16
5.2	Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma	17
5.3	Opiskeluhoito	17
5.4	Oppimisen ja opiskelun tuki.....	19
5.5	Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista	19
5.6	Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö	21
6	OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT.....	22
6.1	Opetuksen yleiset tavoitteet	22
6.2	Laaja-alainen osaaminen	22
6.3	Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	24
6.3.1	Äidinkieli ja kirjallisuus (suomi toisena kielenä ja kirjallisuus)	24
6.4	Perusopetuksessa alkanut kieli, englanti	30
6.5	Matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantiede	33
6.6	Historia ja yhteiskuntaoppi.....	34
6.7	Opinto-ohjaus	36

6.8	Valinnaiset opinnot.....	39
7	ARVIOINTI	40
7.1	Arvioinnin tavoitteet.....	40
7.2	Opintojakson arviointi	40
	Aineryhmän/oppiaineen oppimäärän arviointi	41
7.3	Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana suoritettujen perusopetuksen opinnot	41
7.4	Lukiokoulutukseen valmistava koulutus	42
7.5	Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	42

LIITE

	Liite 1 Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko.....	44
--	--	----

1 LUKIOKOULUTUKSEEN VALMISTAVAN KOULUTUKSEN TEHTÄVÄ

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet lukiokoulutukseen siirtymistä varten.

Tavoitteena on parantaa opiskelijan valmiuksia oppilaitoksen opetuskielissä sekä parantaa opiskelijan opiskelutaitoja. Tavoitteena on myös antaa opiskelijalle valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena suomalaisessa yhteiskunnassa. Koulutuksen tavoitteena on myös mahdollisuuksien mukaan tukea ja edistää opiskelijoiden oman äidinkielen hallintaa. Lisäksi koulutuksen tulee tukea opiskelijoiden edellytyksiä jatkuvaan oppimiseen ja itsensä kehittämiseen elämänsä aikana.

Koulutusta voidaan tarjota sekä nuorille että aikuisille maahanmuuttajille ja vieraskielisille. Maahanmuuttajalla tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti. Vieraskielisellä tarkoitetaan henkilöä, jonka äidinkieli on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain tarkoittamassa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

Koulutuksessa noudatetaan näiden opetussuunnitelman perusteiden pohjalta laadittua opetussuunnitelmaa. Opetushallitus on näissä perusteissa päättänyt eri oppiaineiden ja aineryhmien opetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä sekä oppilaitoksen ja kodin yhteistyön ja opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista.

2 KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖ- KOHDAT JA OPINTOJEN RAKENNE

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö;

- 1) joka on maahanmuuttaja tai vieraskielinen;
- 2) jolla ei ole riittäviä kielellisiä valmiuksia suoritua lukio-opinnoista suomen/ ruotsin kielellä;
- 3) jonka tavoitteena on lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen valmistavan koulutuksen jälkeen; ja
- 4) joka ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa.

Opiskelijaksi ottamisesta päättää tarkemmin koulutuksen järjestäjä. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opiskelijaksi voidaan koulutuksen järjestäjän päätöksellä ottaa perustellusta syystä myös paluumuuttaja. Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen ei voida ottaa opiskelijaa, joka on suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) tarkoitetun tutkinnon, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot, ammatti- tutkinnon, erikoisammattitutkinnon tai niitä vastaavan aikaisemman tutkinnon, ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin tai korkeakoulututkintoon.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus ei johda tutkintoon eikä anna oikeutta lukiokoulutukseen, vaan opiskelijan tulee hakea lukion aloituspaikka yhteishaussa. Lukiokoulutukseen jo valittu opiskelija voidaan ottaa opiskelijaksi lukio- koulutukseen valmistavaan koulutukseen, mikäli se on tarkoituksenmukaista lukiokoulutuksessa menestymisen kannalta.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen laajuus on 50 opintopistettä. Lukio- koulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suorittaa yhdessä vuodessa. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen voi perustellusta syystä jakaa kahdelle peräkkäiselle lukuvuodelle. Koulutus on kuitenkin suunniteltu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jota ei sen vuoksi ole mahdollista suorittaa erillisinä moduuleina eli aineopintoina.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä sisältää suomen/ruotsin kielen ja tarvittaessa muiden kielten opintoja, muita lukiokoulutuksessa tarvittavia valmiuksia tuottavia opintoja sekä opinto-ohjausta. Oppimäärä voi sisältää myös lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyviä opintoja sekä muita kuin valtioneuvoston asetuksella säädettyjä lukion tehtävään soveltuvia opintoja sen mukaan kuin koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa päätetään. Nämä opinnot ovat opiskelijalle valinnaisia.

Opintoja tulee eriyttää opiskelijoiden taitojen mukaan.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa tavoitteena on kehittää lukio-opiskelussa vaadittavia opiskelutaitoja sekä lisätä tietämystä suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista. Tavoitteena on syventää erityisesti eri tiedonalojen käsitteiden, ajattelutapojen ja ilmaisun hallintaa. Lisäksi vahvistetaan opiskelijoiden tiedonhankinta ja -soveltamistaitoja sekä tieto- ja viestintätekniistä osaamista. Koulutus kehittää laaja-alaisesti opiskelijan valmiuksia omaksua, yhdistää ja käyttää tietoaan ja taitojaan sekä soveltaa oppimaansa monipuolisesti myös oppiainerajat ylittävästi.

Suomen/ruotsin kielen opintojen lisäksi opiskelijan kieliopintoihin sisältyy toisen kotimaisen kielen, vieraiden kielten ja opiskelijan oman äidinkielen opintoja kuuden (6) opintopisteen verran. Opintopisteet voidaan jakaa näiden opintojen välillä opiskelijan tarpeiden mukaisesti, ja ne määrittellään tarkemmin opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa. Pakollisiin opintoihin sisältyy myös neljä (4) opintopistettä matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, biologiaa ja maantiedettä sekä neljä (4) opintopistettä historiaa ja yhteiskuntaoppia. Opinto-ohjauksen pakollisia opintoja opiskellaan neljä (4) opintopistettä. Opintojen avulla opiskelijalle muodostuu käsitys suomalaisen lukiokoulutuksen ja muun koulutusjärjestelmän toimintamalleista ja vaatimuksista ja hän oppii asettamaan realistisesti koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita.

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018) säädettyjä opintoja tai muita koulutuksen järjestäjän tarjoamia opiskelijan lukio-opintovalmiuksia edistäviä opintoja. Ne voivat olla myös perus- opetuksen päättötodistuksen korottamiseen tarkoitettuja opintoja. Opiskelija voi siis oppilaitoksen opetustarjonnan mukaan suorittaa lukiokoulutukseen valmis- tavan koulutuksen aikana myös perusopetuksen ja/tai lukiokoulutuksen opintoja. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opinnot voidaan sisällyttää valinnaisiin (12 opintopistettä) opintoihin tai niitä voidaan järjestää opintojen vähimmäisopinto- pistemäärän (50 opintopistettä) lisäksi.

Lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta voivat järjestää koulutuksen järjestäjät, joilla on lukiokoulutuksen järjestämislupa. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukiokoulutuksen järjestämiseen. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailta järjestettävää opetusta varten. Lupa sisältää oikeuden järjestää maahanmuuttajille ja vieraskielisille lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta. Perusopetuksen opintojen suorittaminen ja arvosanojen

korottaminen on mahdollista lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana yhteistyössä perusopetusta antavien koulujen kanssa.

2.1 Opintojen rakenne

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on laajuudeltaan vähintään 50 opintopistettä. Oppimääriin kuuluvat opinnot pisteytetään niiden keston mukaan. Opetusta annetaan nuorille tarkoitettussa koulutuksessa keskimäärin 14 tuntia 15 minuuttia opintopistettä kohden ja aikuisille tarkoitettussa koulutuksessa keskimäärin 9 tuntia 20 minuuttia opintopistettä kohden. Opintoihin kuuluu lisäksi niiden tavoitteiden ja sisällön kannalta tarpeellinen ja opiskelijan kannalta kohtuullinen määrä opiskelijan omatoimista työskentelyä.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot Kuopion aikuislukiossa:

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset opinnot
Äidinkieli ja kirjallisuus	20 opintopistettä
Vieras kieli, englanti	6 opintopistettä
Matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantiede	4 opintopistettä
Historia ja yhteiskuntaoppi	4 opintopistettä
Opinto-ohjaus	4 opintopistettä
Pakolliset opinnot yhteensä	38 opintopistettä
Valinnaiset opinnot	12 opintopistettä
Opinnot yhteensä	50 opintopistettä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine opetetaan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Kurssien suoritusjärjestys on vapaa. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana on mahdollisuus suorittaa perusopetuksen opintoja tai lukiokoulutuksen opintopaksoja opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Nämä opinnot voivat sisältyä valinnaisiin opintoihin tai ne voidaan suorittaa lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen vähimmäiskurssimäärän lisäksi. Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on päätoimista, kun sen laajuus on vähintään 50 opintopistettä.

2.2 Perusopetuksen opintojen suorittaminen

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana opiskelija voi suorittaa perusopetuksen opintoja joko lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen kuuluvina valinnaisina opintoina tai valmistavan koulutuksen vähimmäisopinto- pistemäärän ulkopuolella. Hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa (628/1998 38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa perus- opetuksen oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Perusopetuksen opintojen suorittamistavoista lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana päätetään opetussuunnitelmassa.

Perusopetuksen opintojen suorittamista varten lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee sopia perusopetuksen järjestäjän kanssa, miten opiskelijat voivat halutessaan suorittaa perusopetuksen opintoja, millaisia opetusjärjestelyjä se edellyttää ja miten erityinen tutkinto järjestetään.

2.3 Lukiokoulutuksen opintojen suorittaminen

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaisiin opintoihin voi sisältyä valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018) säädettyjä pakollisia ja valinnaisia opintoja. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan järjestää valinnaisia opintoja myös niissä lukion oppiaineissa, joita ei opiskella perusopetuksessa. Valinnaisina opintoina suoritettavat lukiokoulutuksen opintopisteet merkitään todistukseen lukion opetussuunnitelman mukaisesti.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman laatimisesta vastaa koulutuksen järjestäjä. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018 6 §) määritellyt lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet sekä soveltuvin osin mitä lukiolaissa (714/2018) sekä valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018) säädetään. Opetussuunnitelma laaditaan näiden opetussuunnitelman perusteiden mukaan.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelmassa tulee olla

- koulutuksen yleiset tavoitteet
- opetusjärjestelyt
- ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen tavoitteet sekä ohjaukseen osallistuvien tehtävät ja työnjako
- opiskelun ohjaus ja tuki
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- opiskeltavien oppiaineiden, opinto-ohjauksen ja opiskelutaitojen sekä tarjottavien valinnaisten opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä mahdolliset opintojen suoritusjärjestystä koskevat rajoitteet
- perusopetuksen opintojen suorittaminen ja perusopetuksen arvosanojen korottaminen lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana
- lukiokoulutuksen opintojen suorittaminen
- yhteistyö oppilaitoksen sisällä sekä opiskelijoiden osallistaminen oppilaitoksen toimintaan
- yhteistyö toisen asteen oppilaitosten ja muiden yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien kanssa
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyö
- suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- arvioinnin ja palautteen antamisen menetelmät ja käytänteet sekä todistukset ja niihin merkittävät tiedot.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (1329/2014 5 a §) mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaitoskohtaisesti laaditaan tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014 6 §) mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

4 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Arvoperusta

Suomi turvaa perustuslain (731/1999) nojalla kaikille tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset oikeudet. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen arvoperusta noudattaa suomalaisen koulutusjärjestelmän arvoperustaa. Arvoperusta toteutuu koulutuksen järjestämistavoissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa sekä oppi- laitoksen toimintakulttuurissa.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen yleisenä arvolähtökohtana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus. Sivistysihanteena on pyrkimys hyvyyteen, totuuteen ja kauneuteen. Koulutus edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, luo edellytyksiä avoimelle demokratialle ja hyvinvoinnille sekä ehkäisee syrjäytymistä. Lisäksi lukiokoulutukseen valmistava koulutus harjaannuttaa opiskelijoita kestävään elämäntapaan ja arjen taitoihin.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus ohjaa tunnistamaan yhteisiä kulttuurisia hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu tukee opiskelijoiden erilaisia kulttuurisia perinteitä sekä auttaa arvioimaan ja uudistamaan niitä, jos ne ovat ristiriidassa suomalaisen lainsäädännön kanssa. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti moninaisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa opiskelijan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Koulutus kannustaa kulttuuriseen vuoro- vaikutukseen ja edistää hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä miltään taholta.

Opiskelijaa rohkaistaan arvioimaan julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä sekä pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia.

Kuopion aikuislukion visiona 2025 on olla:

Humaani - ihmisläheinen, erilaisuutta arvostava, helposti saavutettava

Osaava - laadukas ja monipuolinen

Kehittyvä - uudistuva edelläkävijä

4.2 Oppimiskäsitys

Oppiminen on prosessi, jossa opiskelija rakentaa tietoa aikaisemman tietoperustan pohjalle aktiivisesti ja tavoitteellisesti. Uusi tieto suhteutetaan tietoperustaan ja samalla tietoperustaa muovataan uudelleen. Tiedon rakentaminen on valintaa, vertailemista, jäsentämistä ja järjestämistä sekä tulkitsemista, arvioimista ja soveltamista uusissa tilanteissa. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa korostuu oppiminen sosiaalisessa vuorovaikutuksessa opettajan ja muiden opiskelijoiden kanssa.

Oppimisessa kielen merkitys on keskeinen. Sen avulla rakennetaan ja muovataan tietoperustaa. Kieli ei ole vain oppimisen väline, vaan kielellä luodaan merkityksiä ja todellisuutta koskevaa tietoa. Lukio-opiskelu edellyttää opiskelijalta tiedonalojen kielten hallintaa. Opiskelija oppii eri tiedonalojen kieltä, kielenkäytössä vaadittavia tekstitaitoja ja tapoja.

Monilukutaito eli taito ymmärtää, tulkita ja tuottaa erilaisia tekstejä on lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa olennainen ja kaikissa opinnoissa välttämätön tavoite. Monilukutaito perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jolloin teksteillä ei tarkoiteta ainoastaan kirjoitettuja tekstejä, vaan myös esimerkiksi puhuttuja ja kuvallisia tekstejä.

4.3 Toimintakulttuuri

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus niveltyy osaksi lukion toimintaa ja sen toimintakulttuuria, mutta vaikuttaa myös lukion toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen.

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toisensa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat samat teemat kuin lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2019) kuvatut teemat: oppiva yhteisö, osallisuus ja yhteisöllisyys, hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus.

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutuksen opiskelijat voivat tulla hyvin erilaisten kulttuurisista taustoista ja oppimisympäristöistä, joten

yhteisen toimintakulttuurin luominen ja kehittäminen alusta asti on tärkeää. Yhteinen toimintakulttuuri tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista ja se on jatkuvan kehittämisen kohde.

Opetuksessa tuetaan opiskelijoiden vertaisoppimista, ohjataan keskinäisen tuen antamiseen ja vahvistetaan osallisuutta opiskelijoiden ja koko lukion yhteisöön. On tärkeää, että opiskelijat osallistuvat lukion yhteisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Näin valmistava koulutus tulee osaksi lukion toimintakulttuuria.

Kuopion aikuislukiossa:

Oppiva yhteisö

Kuopion aikuislukiossa edistetään sen kaikkien opiskelijoiden tavoitteellista oppimista ja työskentelyä. Ilmapiiri tehdään turvalliseksi ja välittäväksi, ja toiminta on opiskelijälähtöistä.

Opiskelijoiden erilaiset tavat oppia huomioidaan, ja niitä tuetaan vahvistavien käytänteiden avulla. Tukena opiskelussa ja jaksamisessa ovat aineenopettajien lisäksi ryhmänohjaajat, opinto-ohjaajat ja erityisopettaja,

Kuopion aikuislukiossa kehitetään oppivan yhteisön taitoja suunnitelmallisesti. Opiskelijoita tuetaan ja kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan sekä koulun toimintaan että opetuksen ratkaisuihin. Tavoitteena on vahvistaa hyvinvointia ja myönteisyyttä oppimiseen ja tavoitteelliseen työskentelyyn.

Kuopion aikuislukio on verkostoitunut koulun ulkopuolelle. Verkostoilla opiskelijoille luodaan mahdollisuuksia laajentaa oppimistaan ja heille tuodaan näkyväksi erilaisia opintojen jälkeisiä polkuja.

Opiskelijoiden digitaalisia taitoja vahvistetaan heti opintojen alussa. Heitä myös ohjataan eri oppiaineissa käyttämään digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia niin omassa kuin myös yhteisöllisessä oppimisessa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Kuopion aikuislukiossa opiskelijoiden valmiutta aktiivisuuteen ja osallistumiseen vahvistetaan lisäämällä luottamusta turvalliseen opiskeluympäristöön. Ryhmänohjaaja tutustuu ryhmänsä opiskelijoihin haastattelemalla heidät ja kartoittaa samalla heidän yksilöllisiä tarpeitaan. Opiskelija voi saada opinto- ja ryhmänohjaajan tukea ja ohjausta aina tarvittaessa.

Opettajat pyrkivät opetuksessaan luomaan turvallisen opiskeluilmapiiirin ja ryhmäytämään opiskelijoita. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja opiskelijoita rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä ja vaikuttamaan heitä itseään koskeviin päätöksiin.

Kuopion aikuislukiossa järjestetään koulun eri toiminnoista kyselyjä, joissa opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintakulttuuriin. Kyselyjen tuloksia hyödynnetään päätöksiä tehdessä. Opiskelijoita kannustetaan siihen, että he esittäisivät kehitysideoita oman lukionsa kehittämiseksi.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Kuopion aikuislukiossa on suvaitsevainen ilmapiiri, jokainen saa olla sellainen kuin on. Opiskelulle luodaan viihtyisä, turvallinen ja rauhallinen oppimisympäristö ja jokainen ottaa vastuuta omasta toiminnastaan tämän toteuttamiseksi. Opiskelijoita kannustetaan itsensä kehittämiseen ja jatkuvaan oppimiseen. Opiskelijoita kannustetaan toimimaan yhteistyössä kaikkien kanssa. Opiskelijoita pyritään osallistamaan aikuislukion kehittämiseen.

Hyvinvointiin kiinnitetään huomiota käyttämällä monipuolisia ja joustavia opetusmenetelmiä sekä kannustamalla opiskelijoita liikkumiseen. Opiskelijan hyvinvoinnin tueksi Kuopion aikuislukiossa autetaan opiskelijoita tunnistamaan tuen tarve ja miten tuen piiriin tarvittaessa pääsee. Tukea tarjotaan muun muassa tukiopetuksena eri oppiaineissa.

Oppilaitoksessa on pitkät perinteet kestävästä kehityksen edistämisestä. Kestävästä kehityksen periaatteet näkyvät eri oppiaineiden sisällöissä ja koulun toiminnassa: juhlissa, tapahtumissa ja kierrätyksessä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Kiusaamiseen, häirintään ja epäasialliseen käytökseen puuttumisen toimintamallit on määritelty tarkemmin Kuopion lukioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Sukupuolittietoisuus (sukupuolisensitiivisyys) huomioidaan siten, että kaikkia opiskelijoita, henkilöstön jäseniä ja vierailijoita kohdellaan yhdenvertaisesti ja kunnioittavasti huolimatta heidän sukupuolestaan tai sukupuolen ilmaisustaan. Sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun kohdistuvaa syrjintää ja väheksyntää tai sukupuoleen perustuvaa ja seksuaalista häirintää ei hyväksytä. Ammatinvalintaohjauksessa ei ohjata sukupuolittuneisiin valintoihin.

Opiskelijoita kannustetaan avarakatseisuuteen ja suvaitsevaisuuteen arkielämän kohtaamisissa. Tasa-arvo on koko kouluyhteisön yhteinen päämäärä,

joka läpileikkaa kaikkia koulun toimintoja. Moninaisuuteen suhtaudutaan hyväksyvästi, ja jokaisen erityistarpeita tuetaan mahdollisuuksien mukaan.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Kuopion aikuislukiossa kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta edistetään sekä opetuksessa että koulun tilaisuuksissa. Kansainvälisyyttä toteutetaan osana oppiaineiden sisältöjä. Eri oppiaineiden tunneille voidaan kutsua kansainvälisiä vierailijoita. Kansainvälisyyttä lisäävät myös eri kulttuureista tulevien opiskelijoiden omat kokemukset. Tavoitteena on rohkaista kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden esilletuomista eri tilanteissa.

Kuopion aikuislukiossa toimintaa kehitetään kohti kielitietoisesta lukiota. Jokaisessa oppiaineessa kiinnitetään erityistä huomiota monikieliseen osaamiseen ja monilukutaidon kehittämiseen, kuvien ja käsitteistön ymmärtämiseen sekä tulkintaan.

Vieraskielisten opiskelijoiden opetuskielen vahvistumista tuetaan ohjaamalla ja antamalla S2-opetusta ja siihen liittyvää tukiopetusta.

4.4 Opiskeluympäristö ja työtavat

Opiskelijat harjaantuvat valmistavan koulutuksen aikana lukion työtapoihin. Tavoitteena on, että opiskelijat pystyvät jäsentämään opiskeluaan, kehittämään lukiossa tarvittavia opiskelutaitoja sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Lisäksi opiskellaan yleisluontoisia eli generisiä taitoja. Näitä ovat muun muassa itsenäinen työskentely, tiimityöskentely, tieto- ja viestintätekniiset taidot, tiedonhakutaidot, kriittinen lukutaito ja etenkin oppimaan oppimisen taito. Opiskelijaa ohjataan itse- ja vertaisarviointiin.

Oppiminen on sidoksissa opiskelijan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten yksilöllistä. Siksi opetuksessa tulee käyttää monipuolisia opetusmenetelmiä ja hyödyntää erilaisia oppimisympäristöjä.

Eri oppiaineiden tekstikäytännöt ja oppiaineissa vaadittavat tekstitaidot ovat olennainen osa opiskelua, koska kaikki opiskelijat ovat suomea tai ruotsia opettelevia. Tämä edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä valmistavassa koulutuksessa.

Työtapojen tulee olla monipuolisia, opiskelijaa aktivoivia ja eriyttäviä. Niiden tulee virittää opiskelijassa halu oppia ja ottaa vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus voidaan toteuttaa kokonaan lähiopetuksena tai yhdistämällä joustavasti lähiopetusta ja itsenäistä työskentelyä ja/tai etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa ja sen erilaisia mahdollisuuksia. Itsenäistä työskentelyä lisätään opiskelijan omien opiskelu- ja tekstitaitojen kehittyessä. Suomen/ruotsin kielen ja muiden oppiaineiden opintoja voidaan järjestää osittain samanaikaisopetuksena, mikä vahvistaa osaltaan opiskelijan monilukutaitoa ja kielitaidon kehittymistä. Tällöin tulee varmistaa, että molempien oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt toteutuvat, esimerkiksi opiskelijan itsenäisen työskentelyn, etätehtävien tai projektitöiden avulla. Samanaikaisopetusta voidaan hyödyntää myös muiden oppiaineiden opetuksessa.

Opettajan merkitys oppimisen ohjaajana korostuu. Opiskelijat otetaan aktiivisesti mukaan opetuksen suunnitteluun, kokeen tai muun näytön suunnitteluun sekä arviointiprosessiin.

Kuopion aikuislukiossa järjestetään OPO-TVT-opintojakso. Opiskelijoita tuetaan digitaalisten opiskeluympäristöjen ja työvälineiden käytössä. Digitaalisiin opiskeluympäristöjen käyttöä ohjataan eri aineiden opetuksessa. Lisäksi pyritään järjestämään erityisesti digitaitoihin perehdyttäviä opintojaksoja.

5 OPISKELUN OHJAUS JA TUKI

Opiskelijaa ohjataan ja tuetaan lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen suorittamisessa ja lukio-opintoihin hakeutumisessa. Ohjauksen avulla opiskelija oppii suunnittelemaan opintonsa, tekemään yksilöllisiä valintoja, seuraamaan opinnoissa etenemistään ja arvioimaan omaa oppimistaan.

Ohjausta antavat opinto-ohjaajat ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opettajat.

5.1 Ohjauksen järjestäminen

Ohjaustoiminta lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa muodostaa kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijaa opintojen kaikissa vaiheissa. Ohjaus järjestetään henkilökohtaisena ja ryhmämuotoisena ohjauksena. Opinto-ohjausta antavat opinto-ohjaajat ja aineenopettajat.

Opinto-ohjaaja vastaa opiskelijan ohjauksesta kokonaisvaltaisesti opintojen aikana. Aineenopettajat ohjaavat opiskelijaa oman tiedonalansa käsitteisiin ja tiedonkäsittelytapoihin. Koulun yhteisellä ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijaa ymmärtämään ja arvioimaan omaa oppimista, työskentelytaitoja ja opintojen edistymistä.

Sekä opinto-ohjaaja että aineenopettajat ohjaavat opiskelijaa osallistumaan ja toimimaan ryhmässä sekä harjoittelemaan itselle sopivia työskentelymuotoja. Opiskelijaa ohjataan käyttämään tieto- ja viestintäteknikkaa tiedon etsinnässä ja käyttämisessä sekä oppimisen apuvälineenä.

Opiskelijaa ohjataan arvioimaan aikaisempia opintojaan tai muutoin hankittua osaamistaan, suunnittelemaan opintojensa sisältöä ja tekemään tarkoituksenmukaisia valintoja omista tavoitteistaan käsin. Opiskelijaa ohjataan etsimään tietoa lukiokoulutuksen valinnoista ja niiden vaikutuksista jatko-opintoihin sekä löytämään itselleen sopivia lukiovaihtoehtoja.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan kanssa keskustellaan hänen opintoihinsa, tulevaisuuteensa ja elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä.

Ohjauksessa tuetaan opiskelijan suunnittelun taitoja, taitoja arvioida omaa työskentelyä ja toimia vastuullisesti.

Ryhmäohjauksessa harjoitellaan toimimista ryhmässä, yhdessä

vertaisopiskelijoiden kanssa. Ryhmäohjauksen tavoitteena on tukea yksittäisen opiskelijan sitoutumista yhteisesti asetettuihin tavoitteisiin ja työskentelyyn sekä ohjata kantamaan vastuuta sekä omasta että muiden oppimisesta, työskentelystä ja työskentelyn loppuunsaattamisesta.

Ryhmäohjauksessa käydään opiskelijoiden kanssa läpi lukio-opintoihin liittyvät vaatimukset ja mahdollisuudet. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat tekemään tarkoituksenmukaisia ja heille soveltuvia oppiaine- ja oppimäärävalintoja.

5.2 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Koulutuksen alussa laaditaan yhdessä opiskelijan kanssa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, joka perustuu opiskelijan aikaisemmin hankkimiin tietoihin ja taitoihin. Siksi valmistavan koulutuksen alussa selvitetään opiskelijan kielitaidon taso ja oppimishistoria, joiden perusteella opiskelun tavoitteet asetetaan.

Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa määritellään opiskelun tavoitteet, opinto-ohjelma, opintojen suoritustavat ja suoritusjärjestys sekä mahdolliset tukitoimet.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana opiskelija voi opiskella perusopetuksen oppiaineita ja korottaa niiden arvosanoja erityisessä tutkinnossa.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opiskelija parantaa opetuskielen hallintaansa ja oppimaan oppimisen taitojaan sekä useiden oppiaineiden osaamista opetuskielillä. Lisäksi opiskelija voi suorittaa lukion opintoja. Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan voi siis kuulua näiden perusteiden mukaisia opintoja sekä perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opintoja.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä päivitetään säännöllisesti osana opinto-ohjausta (ks. luku 6.7).

Ohjauksen toteuttaminen on kuvattu Kuopion aikuislukion ohjaussuunnitelmassa.

5.3 Opiskeluhoolto

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskeluhoollon järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin lukion opiskelijoille annettavassa opiskeluhoollossa. Lukiokoulutukseen valmistavan

koulutuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma, jonka laatimisesta määrätään nuorille tarkoitettun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2019). Suunnitelmassa otetaan huomioon valmista-vaan koulutukseen osallistuvien opiskelijoiden tausta ja yksilölliset tarpeet yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhoitoa järjestettäessä ja toteutetta-essa. Oppilaitoskohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyvät asiat voi-daan sisällyttää lukion opiskeluhoollon suunnitelmaan.

Oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan tulee sisältyä myös suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirin-nältä.

Opiskeluhoito järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja so-siaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhte-näinen kokonaisuus. Siihen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhoollon palve-lut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuol-lon palvelut. Palveluiden järjestämisestä vastaa oppilaitoksen sijaintikunta. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoito, jota kou-lutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja.

Opiskeluhoitoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opis-keluhoollona. Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa lukiokoulutukseen val-mistavan koulutuksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opis-kelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi edis-tetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Opiskeluhoitoa toteute-taan yhteistyössä opiskelijoiden, heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa kunnan muiden nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuolto, opiskelu-huollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa kos-keva monialainen opiskeluhoito, jota toteutetaan tapauskohtaisesti koot-tavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, ter-veyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilantee-seen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vai-heessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa opiskeluhoillon toimintatavoista, yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoilossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. Toiminnassa otetaan huomioon opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoiltoon liittyvissä kysymyksissä. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus.

5.4 Oppimisen ja opiskelun tuki

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimisen ja opiskelun tuen järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin lukion opiskelijoille annettavassa oppimisen ja opiskelun tuessa.

Opiskelijoiden osaamisessa voi olla vaihtelua koulutustaustojen moninaisuuden vuoksi tai opiskelun edellytykset voivat olla heikentyneet sairauden, vamman tai muun toimintavajavuuden vuoksi. Opiskelijalla voi olla myös elämäntilanteeseen liittyviä ongelmia, joissa tarvitaan tukea.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelmassa määritellään, miten tukea tarvitsevien opiskelijoiden muut opetuksen tukitoimet järjestetään.

Kuopion aikuislukiossa ei ole laaja-alaisia opiskeluhoillon tukipalveluja.

Tarvittaessa opiskelija voidaan ohjata terveydenhoitajan, koulupsykologin tai koulu-kuraattorin vastaanotolle.

5.5 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Opiskelijan on käytäydyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentamiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus on antanut määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman (Opetushallitus 2019) perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttava tekijänä.

Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomais- tahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämistä vastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä
- henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille
- yhteistyö eri viranomais- tahojen ja huoltajien kanssa
- menettelytavat suunnitelman seuranta- ja sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan tai se voi olla

erillinen.

Kuopion aikuislukiossa käytetään Kuopion kaupungin koulujen yhteistä suunnitelmaa.

5.6 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Nuoren opiskelijan kannalta on tärkeää, että huoltajat tukevat nuoren opiskelua. Oppilaitoksen tulee olla aloitteellinen yhteistyön käynnistämässä ja ylläpitämässä huoltajien kanssa.

Huoltajille tulee järjestää yhteisiä tapaamisia, joissa keskustellaan suomalaisesta koulutusjärjestelmästä, lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta ja niistä vaatimuksista, joita lukiossa opiskelu edellyttää. Yhteisissä tapaamisissa huoltajien kanssa korostetaan sitä, että kiinnostus nuorten opintoihin ja opinnoissa suoriutumiseen on ensiarvoisen tärkeää opiskelijan opinnoissa menestymisen kannalta. Huoltajille on tärkeää kertoa muun muassa opiskelusta lukiossa sekä opiskelijoiden mahdollisuuksista osallistua omien opintojensa suunnitteluun.

Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opetussuunnitelmassa, millaisia kodin ja oppilaitoksen yhteistyömuotoja käytetään. Kodin ja koulun yhteistyötä koskeva osuus koskee vain alle 18-vuotiaita opiskelijoita.

Kuopion aikuislukiossa Luvan opinto-ohjaaja pitää yhteyttä alle 18-vuotiaisiin opiskelijoihin.

6 OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT

6.1 Opetuksen yleiset tavoitteet

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmis- tavan koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan valmiuksia oppi- laitoksen opetuskielessä sekä parantaa opiskelijan opiskelutaitoja lukio- opintojen näkö- kulmasta. Lisäksi tavoitteena on antaa opiskelijalle val- miuksia toimia aktiivisena kansalaisena suomalaisessa yhteiskunnassa. Koulutuksen tavoitteena on myös mahdollisuuksien mukaan tukea ja edis- tää opiskelijoiden oman äidinkielen hallintaa.

6.2 Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat koulu- tuksen yhteiset tavoitteet. Ne ovat keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja. Lukiokoulutukseen valmistavassa kou- lutuksessa laaja- alaisen osaamisen osa-alueet ovat samat kuin lukiokoulu- tuksessa. Laaja-alaista osaamista konkretisoidaan paikallisessa opetus- suunnitelmassa kunkin oppiaineen ja/tai aineryhmän tavoitteiden ja osa- alueiden kuvauksissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat toisiaan täydentävän ja yh- distävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko- opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laa- ja -alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa opinnoissa, joissa sitä lähestytään kunkin tiedon- ja tieteenalan lähkötöhdista.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteina

- hyvä yleissivistyst
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet

#LOPS2021

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- oppii havainnoimaan ja analysoimaan nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

6.3 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

6.3.1 Äidinkieli ja kirjallisuus (suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus)

OPETUKSEN TAVOITTEET

Suomen/ruotsin kielen opintojen (20 op) tavoitteena on parantaa opiskelijoiden valmiuksia opiskella lukiokoulutuksessa suomen/ruotsin kielellä. Erityisesti tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden monilukutaitoa, jolla tarkoitetaan eri- laisten viestien tulkinnan, tuottamisen ja arvottamisen taitoja. Monilukutaito luo perustan ajattelutaidoille ja kyvyille hankkia, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa erilaisissa monimediaisissa oppimisympäristöissä ja -tilanteissa.

Monilukutaito on osa kaikkien oppiaineiden opiskelua lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa. Oppiminen etenee perustaitojen hallinnasta kohti laaja-alaisia tekstien ymmärtämis- ja tuottamistaitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja hallitsemaan eri oppiaineille tyypillisiä tapoja käsitteellistää ja ilmaista asioita. Opiskelijat saavat valmiuksia välittää hankkimaansa tietoa, etsiä ratkaisuja ongelmiin ja tuottaa uutta tietoa monessa eri muodossa ja eri välinein. Opetus mahdollistaa opiskelijan viestintätaitojen kehittymisen monimediaisissa ja teknologisesti tuetuissa oppimisympäristöissä ja tukee erilaisten tekstien tulkintaa, käyttämistä ja tuottamista sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Monilukutaitoa kehitetään koko lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen ajan, ei ainoastaan suomen/ruotsin kielen opetuksessa.

Suomen/ruotsin kielen opetuksessa korostuvat viestinnällisyys sekä toiminnallisuus eli se, miten erilaisissa kielenkäyttötilanteissa toimitaan ja mihin kieltä käytetään. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa vahvistetaan perus- opetuksen aikana opittuja sisältöjä sekä annetaan valmiuksia lukio-opintoja varten. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa varmistetaan, että opiskelija on saavuttanut perusopetuksen suomi toisena kielenä -oppimäärän tavoitteet. Suomen/ruotsin kielen opetuksen perusopetuksena lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa onkin, että opiskelija hallitsee kehittyvän peruskielitaidon eli osaa toimia tarkoituksenmukaisella tavalla erilaisissa kielenkäyttötilanteissa, osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä kriittisesti sekä käyttää kieltä monipuolisesti ja luovasti, tuntee kirjallisuutta ja kulttuuria, rakentaa monikielistä ja -kulttuurista identiteettiään sekä osaa arvioida ja käyttää kielellisiä valmiuksiaan kaiken oppimisen tukena. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana näitä taitoja syvennetään ja varmistetaan.

Koulutuksen alussa opiskelijan kielitaidon osa-alueet kartoitetaan ja opiskelijalle asetetaan oppimistavoitteet siten, että opiskelijan kielitaitoprofiili kehittyy tasaisesti. Kielitaito koostuu tulkintataidoista eli kuullun ja luetun ymmärtämisestä sekä tuottamistaidoista eli puhumisesta ja kirjoittamisesta. Näihin kaikkiin osa-alueisiin sisältyy sanaston ja rakenteiden hallinta. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen päättyessä opiskelijalla tulisi olla toimiva tai sujuva peruskielitaito (kielitaidon tasojen kuvausasteikon taso B1). Kielitaidon eri osa-alueiden osaamista kuvaava kielitaitoprofiili voi kuitenkin vaihdella opiskelijakohtaisesti.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Toisen kielen oppimisessa koko kohdekielinen ympäristö tukee opiskelijan kieli- taidon kehittymistä. Näin ollen erityisesti suomen kielessä hyödynnetään luokkahuoneen ulkopuolisia ja digitaalisia ympäristöjä. Opiskelijaa kannustetaan eri- laisten verkossa tarjolla olevien interaktiivisten oppimisympäristöjen käyttöön. Huomiota kiinnitetään erityisesti kriittiseen tiedonhakuun ja opiskelijan omaan osallistumiseen.

Opiskelijan kielitaidon kokonaisvaltaista kehittämistä tukee se, kun opetuksessa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan muissa oppiaineissa käytettyä materiaalia. Näistä voidaan poimia kielellistä ainesta, joiden avulla vahvistetaan eri teksti- lajien ymmärtämistä ja tuottamista.

ARVIOINTI

Opiskelijalle annetaan monipuolista sanallista palautetta hänen edistymisestään kielitaidon eri osa-alueilla, jotta opiskelijalle muodostuu realistinen käsitys omasta kielitaidostaan.

Opiskelijaa ohjataan suhteuttamaan omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 1) sekä asettamaan omia tavoitteitaan, arvioimaan taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opiskellaan ensisijaisesti lukiossa vaadittavia valmiuksia ja taitoja, erityisesti tekstitaitoja ja tiedonalojen kieltä. Eri aineryhmien tavoitteiden saavuttamista ei arvioida numeerisesti, koska tavoitteet ja sisällöt painottuvat opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelu- suunnitelmassa hänen tarpeidensa mukaisesti. Lukiokoulutukseen valmista- vasta koulutuksesta saatavalla todistuksella ei myöskään pyritä lukioon, vaan opiskelija hakee lukion aloituspaikkaa yhteishaussa. Kukin opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaisiin opintoihin voi

sisältyä pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan järjestää valinnaisia opintoja myös niissä lukion oppiaineissa, joita ei opiskella perusopetuksessa. Valinnaisina opintoina suoritettavat lukiokoulutuksen opinnot merkitään todistukseen lukion opetussuunnitelman mukaisesti. Perusopetuksen opintojen suorittaminen ja arvosanojen korottaminen on mahdollista lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana yhteistyössä perusopetusta antavien koulujen kanssa.

PAKOLLISET OPINNOT

LVS1 Kielitietoisuus (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kielitaitonsa vahvuudet ja kehittämiskohteet
- kertaan perusopetuksen suomen kielen oppimäärän keskeisiä sisältöjä ja kehittää kielen rakenteen hallintaansa
- vahvistaa morfologisen sekä sana- ja lausetason osaamistaan
- hallitsee ne lausetason taidot, joilla vahvistetaan opiskelijan kirjoittamisen taitoa.

Keskeiset sisällöt

- opiskelijan kielitaidon kartoitus
- keskeinen morfologia tarpeen mukaan
- syntaksin vahvistaminen ja kirjoittamistaidon kehittyminen
- lausetyyppien, sanajärjestyksen ja rektioiden harjoittelu
- puhutun kielen ja kirjoitetun kielen morfologiset ja syntaktiset erot sekä niiden vaikutus kielenkäyttöön

LVS2 Tekstitietoisuus (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaan perusopetuksen suomen kielen oppimäärän keskeisiä sisältöjä ja kehittää kielen rakenteen hallintaansa
- tutustuu tekstilajien rakennepiirteisiin

Keskeiset sisällöt

- kirjoitetun kielen rakenteet tekstitasolla
- erilajisten tekstien rakentuminen ja keinot niiden rakentamiseen, koheesio ja sidoksisuus
- päälause, rinnasteinen ja alisteinen sivulause
- lausekeajattelu luetun ymmärtämisen tukena

LVS3 Eri tiedonalojen kieli (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää eri tiedonalojen kielen hallintaa
- kehittää käsitteellisen kielen hallintaa
- ymmärtää oppiaineiden tekstien erilaisia rakennepiirteitä ja tapoja kuvata ilmiötä
- hallitsee eri oppiaineiden tekstikäytänteitä
- tuntee eri oppiaineiden tyypillisiä tekstilajeja.

Keskeiset sisällöt

- eri tiedonalojen tyypilliset käsitteet, määritelmät ja tekstilajit
- eri tiedonalojen tekstien rakennepiirteet
- tietotekstien käsitteistö omassa puheessa
- tietotekstien käsitteistön ymmärtäminen ja aktiivinen tuottaminen

LVS4 Tekstien kirjoittaminen (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kirjoittaa erilaisia arjen tekstejä
- ymmärtää ja tulkitsee suullisesti ja kirjallisesti erilaisia tekstejä
- harjoittelee myös yhdessä kirjoittamista.

Keskeiset sisällöt

- erilaisten arkipäivän tekstien tuottaminen, esimerkiksi blogiviesti tai muu verkkoteksti, mielipide, kommentti, kritiikki, formaali ja ei-formaali sähköposti
- tarkka kuvailu ja yksityiskohtainen kerronta
- sanaston varioivuus ja idiomaattisuus
- yhdessä kirjoittaminen
- omien ja toisten tekstien huoltaminen ja oikeakielisyys, esimerkiksi alkukirjain, välimerkit, kappalejako

LVS5 Eri tiedonalojen tekstien kirjoittaminen (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tulkitsee suullisesti ja kirjallisesti eri tiedonaloille tyypillisiä tekstejä
- kirjoittaa eri tiedonalojen opiskeluun liittyviä tekstejä

Keskeiset sisällöt

- opiskeluun liittyvien tekstien tuottaminen, esimerkiksi tutkielma, koevastaus, essee tai käsitelmäärittely
 - lähteiden käyttö ja tiedon esittäminen visuaalisesti (esim. diagrammi ja tau- lukko)
 - käsitteiden määrittely sekä systemaattinen sanojen johtaminen
 - kielenhuolto

LVS6 Vuorovaikutus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ilmaisutaitojaan
- kehittää puhutun kielen ymmärtämisen ja tuottamisen taitoaan.

Keskeiset sisällöt

- suomen kielen kuuntelemisen ja puhumisen harjoittelu
- ilmaisutaidon harjoituksia (pari- ja ryhmäharjoituksia), roolileikkejä, fiktiivisiä tekstejä, runoja ja riimejä
- puheen pitäminen vapaasta aiheesta
- idiomaattinen reagointi
- huomion kiinnittymistä puhekielen tilanteeseen variaatioon
- läpäisevästi huomiota ääntämiseen, lausepainoon ja puheen rytmiin

LVS7 Kirjallisuus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen nykykirjallisuuteen
- tutustuu kirjallisuuden keskeisiin analyysikäsitteisiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden peruskäsitteitä
- lyhyt katsaus muutamaaan tärkeään suomalaiseen nykykirjailijaan
- kirjallisuuden tekstilajit, esimerkiksi romaani, novelli, runo, näytelmä
- erilaisiin tekstilajeihin tutustuminen lukemalla
- kirjallisuuden analysoinnin käsitteitä ja keinoja

LVS8 Kirjallisuus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu joihinkin maailmankirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja

- teemoihin osana kulttuurikontekstia
- harjoittelee kirjallisuuden analysointia
- saa aineksia oman identiteetin rakentamiseen moninaisessa yhteiskunnassa

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuteen liittyvä monimediainen esitys luetun teoksen pohjalta (esi- merkkejä)
- omien fiktiivisten tekstien tuottaminen (esim. hyödyntäen omaa kulttuuritautaa)
- kirjallisuuden analysoinnin käsitteitä sekä erilaisia analyysikeinoja

LVS9 Kulttuurinen moninaisuus (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen kulttuuriin
- tulee tietoiseksi kulttuurisesta moninaisuudesta
- vahvistaa kulttuurista identiteettiään.

Keskeiset sisällöt

- suomalaisen kulttuurin peruskäsitteitä suomalaisia tapoja, perinteitä ja juhlapäiviä
- kulttuurinen moninaisuus ja moninaiset identiteetit: ihmisryhmien monenlaiset ja muuttuvat elämänmuodot, esimerkiksi nuorisoon ajankohtaiset alakulttuurit: erilaiset nettiyhteisöt
- näkökulmia toiseuden kokemuksiin

LVS10 Vuorovaikutus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittyi yhteistyö- ja neuvottelutaidoissa
- kehittyi tiedottavan ja vaikuttavan puhumisen taidoissa
- vahvistaa analysoivan kuuntelemisen taitoaan.

Keskeiset sisällöt

- tiedonalojen kieli: keskustelu, vuorovaikutus ja argumentointi
- harjoitellaan tarkkaa kuvailua ja yksityiskohtaista kerrontaa: sanaston varioivuus ja idiomaattisuus.
- harjoitellaan eri tiedonalojen käsitteiden määrittelyä kuultuna ja puhuttuna
- neuvottelutaitojen kehittäminen
- tiedottava ja mielipidepuheenvuoro
- huomion kiinnittäminen siihen, mistä tekijöistä asiapuhe koostuu eli miten puhetta jaksotellaan
- median viestintä: puheen ymmärtäminen nopeassa keskustelussa,

jossa on läsnä monta puhujaa

- läpäisevästi huomio ääntämiseen, lausepainoon ja puheen rytmiin

LVS11 Digitaaliset tekstitaidot (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu mediakulttuuriin osana omaa elämäänsä
- tuottaa erilaisia mediatekstejä erilaisin teknologisin välinein
- pohtii sosiaalisen median merkitystä oman elämänsä näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- vahvistetaan digitaalisia tekstitaitoja
- kiinnitetään huomiota sosiaalisessa mediassa käytettyyn kieleen analysoinnin ja harjoittelun keinoin
- harjoitellaan verkkosivustojen luotettavuuden vertailua
- arvioidaan verkkotekstejä
- tuotetaan erilaisia digitaalisia tekstejä huomioiden kuvat, videot, linkitys ja liikkuva kuva
- oppija aktiivisena tiedontuottajana: oppijan pääsy (tuovat itse valitsemiaan tekstejä oppitunnille), osallisuus ja toimijuus suhteessa teksteihin

LVS12 Mediakulttuuri (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu mediakulttuuriin yhteiskunnallisesta näkökulmasta
- pohtii sosiaalisen median merkitystä yhteiskunnallisena ilmiönä.

Keskeiset sisällöt

- mediat ja niiden ilmaisukeinot
- median tekstien piirteitä
- sosiaalisen median tekstit
- vaikuttamaan pyrkivän viestinnän osatekijöiden analyysi (esim. mainosten kieli)
- kuvat ja kuvanlukeminen
- opiskelijoiden valitsemien verkkovideoiden analyysikeinoja

PERUSOPETUKSESSA ALKANUT KIELI (englanti)

Tavoitteet

Opetuksen päätavoitteena on vahvistaa perusopetuksessa tai muualla saatua toisen kotimaisen tai vieraan kielen taitoa.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- osaa viestiä kohdekielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteissa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan tarkoituksenmukaisin strategioin
- ymmärtää opiskeltavan kielen merkityksen oman tulevaisuuden kannalta sekä sen merkityksen Suomelle ja kansainvälisesti.

Opetuksen tavoitetason määrittelyssä hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 määriteltyjä tavoitetasoja.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Opiskeluympäristön ja käytettävien työtapojen tulee tukea aikaisempiin kokemuksiin pohjautuvaa tiedonrakentumista ja auttaa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskeluympäristön tulee antaa tilaisuuksia kokeilla ja löytää itselleen sopivia työskentelymuotoja. Erilaisia apuvälineitä kuten digitaalisia sanakirjoja ja lähdemateriaaleja voidaan käyttää tuntityöskentelyssä ja kokeissa. Autenttiseen materiaaliin, tiedon hakuun ja sen arviointiin sekä kannustavaan palautteeseen kiinnitetään erityistä huomiota.

ARVIOINTI

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön sekä monipuolisiin arviointimenetelmiin, esimerkiksi kirjallisiin ja suullisiin kokeisiin, suulliseen ilmaisuun tai muihin näyttötapoihin. Oppimista tukevaa arviointia toteutetaan myös opiskelijan itsearviointin ja vertaisarviointin sekä arviointi- ja kehityskeskustelujen avulla. Kokeissa tai vastaavissa näytöissä suositaan lähteiden ja apuvälineiden käyttöä. Lukion vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen opetussuunnitelmien (Opetushallitus 2019) mukaista kieliprofiilityöskentelyä voidaan hyödyntää osana opintoja. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVKA1 Kielitaito osana opiskelua ja muita elämänalueita (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee yhdessä opettajan kanssa opintojen alussa arvion omista

lähtökohdistaan ja erityisesti omista opiskelutaidoistaan

- ottaa vastuun oman kielitaitonsa kehittämisestä
- pystyy keskustelemaan moduulin aihepiiriin liittyvistä teemoista sekä tuottamaan niistä suppean kirjallisen esityksen.

Keskeiset sisällöt

- perusrakenteiden vahvistaminen sekä puheen ja kirjoittamisen käytänteiden harjoittelua
- opiskeluun ja muihin itselle tärkeisiin elämänalueisiin liittyvä kirjallinen ja suullinen harjoittelu
- oman esityksen tuottaminen ja muokkaaminen myös vertaispalautetta hyödyntäen
- oman kieliprofiilin laatiminen

LVKA2 Arkipäivän vuorovaikutusta (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- selviytyy erilaisista jokapäiväisistä kielenkäyttötilanteista
- osaa tuottaa suullisesti kertomuksen, kuvauksen, ohjeen ja perustellun mieli-piteen
- puhuu ja kirjoittaa tilanteen mukaisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja
- harjoittelee vertaispalautteen antamista

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutus- ja asiointiharjoitukset erilaisissa kasvokkaisissa ja monimediaisissa viestintätilanteissa, esim. ostoksilla, viranomaisissa, lääkärissä sekä liikenne-, majoitus- ja ateriapalveluita käytettäessä
- erilaisia suullisia harjoituksia yksin ja ryhmässä
- oman tuotoksen muokkaaminen palautetta hyödyntäen

LVKA3 Mediat (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee perustiedot medioista ja osaa käyttää viestintävälineitä monipuolisesti
- osaa etsiä tietoa erilaisista lähteistä
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussaan.

Keskeiset sisällöt

- suppea tutkielma projekti tai portfolio aiheesta, joka liittyy yhteiskuntatietouteen tai kulttuurintuntemukseen tai luonnontieteisiin
- opintojen loppuvaiheessa kieliprofiilin täydentäminen tarpeen mukaan

6.5 Matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantiede

OPETUKSEN TAVOITTEET

Matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opinnoissa syvennetään perusopetuksen oppimäärään sisältyviä tietoja ja taitoja painottaen kyseisen tiedonalan käsitteiden ja sanaston hallintaa. Tiedollisesti varmistetaan perusopetuksen oppimäärän ydinasioiden osaaminen sekä valmistaudutaan lukiossa vaadittavaan opiskelutekniikkaan matematiikassa ja luonnontieteissä. Opintojen aikana arvioidaan, minkä laajuinen oppimäärä lukio-opinnoissa matematiikassa, fysiikassa ja kemiassa on tarkoituksenmukainen opiskelijalle.

Toinen luonnontieteellisten aineiden moduuleista tulee yhdistää jonkin suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän moduulin kanssa.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Kielitietoiset työtavat matematiikassa liittyvät ohjeiden ja opetuspuheen avaamiseen ja sanallisten tehtävien purkamiseen. Kemiassa ja fysiikassa ne tarkoittavat käsittemäärittelyjen, selostusten ja muiden aineille tyypillisten tekstilajien (esim. oppikirjatekstien) harjoittelemista. Maantieteessä ja biologiassa kielitietoisia työ- tapoja ovat käsittemäärittelyharjoitukset, karttojen, diagrammien ja taulukoiden tulkintaharjoitukset ja omien tekstien tuottaminen ohjatusti.

ARVIOINTI

Arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä. Opiskelijat oppivat tuntemaan lukiolle ominaisia arviointimenetelmiä. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVMA Matematiikka (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa perusopetuksessa hankittuja matemaattisia taitojaan ja kertaa oppiaineiden keskeisiä käsitteitä
- harjaantuu matematiikan opetukseen liittyvien ohjeiden sekä matemaattisen esitystavan sekä sanallisten tehtävien ymmärtämiseen

Keskeiset sisällöt

- luvut ja laskutoimitukset, algebra, funktiot, geometria, todennäköisyys ja tilastot

LVFYKE Fysiikka ja kemia (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy oppiaineiden keskeisiin ilmiöihin ja niitä kuvaaviin käsitteisiin sekä kertaa oppiaineiden keskeisiä käsitteitä
- harjaantuu fysiikan ja kemian opetukseen liittyvien ohjeiden sekä esitystavan ja merkkikielen ymmärtämiseen

Keskeiset sisällöt

- liike ja voima, värähdys- ja aaltoliike, lämpö, sähkö, luonnon rakenteet
- ilma ja vesi, raaka-aineet ja tuotanto, elollinen luonto ja yhteiskunta
- luonnon tutkimisen taitoja

LVBG Biologia ja maantiede (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy oppiaineiden keskeisiin ilmiöihin ja niitä kuvaaviin käsitteisiin
- tutustuu luonnon ja ympäristön erityispiirteisiin.

Keskeiset sisällöt

- biologian tutkimustaidot, luonto ja ekosysteemi, elämä ja evoluutio, ihmisen, yhteinen ympäristö
- maantieteelliset taidot, Suomen, Euroopan ja maailman jäsentäminen, yhteinen ympäristö
- luonnon tutkimisen taitoja

6.6 Historia ja yhteiskuntaoppi

OPETUKSEN TAVOITTEET

Historian ja yhteiskuntaopin opinnot syventävät opiskelijan tietoja Suomen historiasta ja suomalaisesta yhteiskunnasta sekä antavat opiskelijalle työkaluja erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden itsenäiseen arvioimiseen ja tutkimiseen. Historian opinnot liittyvät Suomen historiaan sekä sen eurooppalaiseen ja kansainvälisiin yhteyksiin. Opinnot syventävät perusopetuksen tietoja ja taitoja ja johdattavat opiskelijoita lukion historian ja yhteiskuntaopin moduulien tavoitteisiin ja sisältöihin. Opetuksessa harjaannutetaan yhteiskuntaopille ja historialle ominaisia opiskelu- ja tekstintaitoja.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Kielitietoiset työtavat vahvistavat opiskelijoiden monilukutaitoa. Tekstilähtöinen lukemisen ja kirjoittamisen samanaikainen opiskelu, koevastausten ja itsearvioinnin harjoittelu, käsitelmääritys, omien sanastojen tekeminen, keskusteluharjoitukset ja erilaisten lähteiden pohjalta tehdyt päättelyharjoitukset ovat historiaan soveltuvia työtapoja. Taideaineiden työtavat ja opintokäynnit soveltuvat kulttuurin peruskäsitteiden tuntemukseen liittyviin opintoihin.

ARVIOINTI

Arvioinnissa käytetään joustavia ja monipuolisia menetelmiä. Oppimispäiväkirjat, prosessitehtävät eri aiheista, esitelmät, referaatit, esseen ja pienoistutkielmat ovat yhteiskunta- ja kulttuurituntemukseen soveltuvia menetelmiä. Käsitteen määrittelytehtävät voivat olla osa oppimista tukevaa arviointia. Lukiolle tyypillisiä kokeita käytetään oppimistehtävinä. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVHY1 Historian perusteita (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurin peruskäsitteitä
- tuntee Euroopan ja maailman kulttuurien tärkeimpiä käännekohtia ja osaa suhteuttaa nykyajan ilmiöitä historialliseen kehitykseen
- tuntee erilaisia syitä, jotka ovat johtaneet muuttoliikkeisiin – taloudelliset ja poliittiset syyt, konfliktit, ympäristölliset syyt
- tuntee historialle ja kulttuurihistorialle ominaisia tekstilajeja.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurihistorian kausia ja käännekohtia pääpiirteittäin keräily- ja pyyntikulttuurista jälkiteolliseen aikaan ja yksilöllistymiseen
- muuttoliikkeet osana ihmiskunnan historiaa
- historian tekstien lukeminen ja kirjoittaminen: käsitteiden avaaminen ja omien sanastojen tekeminen, tekstin rakennepiirteet, kuvien, karttojen ja tilastojen ymmärtäminen ja tulkitseminen eri sisältöjen yhteydessä

LVHY2 Suomen yhteiskunta ja kulttuurit (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurista moninaisuutta sekä kulttuurista vuorovaikutusta ja kehittää kulttuurista kompetenssiaan
- tuntee suomalaista yhteiskunta- ja talousjärjestelmää koskevia peruskäsitteitä, joiden avulla hän voi käsitellä ja arvioida yhteiskunnallista tietoa ja toimia aktiivisena kansalaisena
- tuntee Suomen kieli- ja kulttuuriryhmiä ja niiden historiaa
- oppii tuntemaan kansainvälisten suhteiden ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan perusteet
- osaa lukea ja tulkita yhteiskuntaopille ominaisia tiedon esittämistapoja ja
- tuottaa itse yhteiskuntaopille ominaisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

- valta ja vaikuttaminen: valta ja erilaiset vallankäytön muodot, suomalainen demokratia ja poliittinen järjestelmä ja aktiivinen kansalaisuus
- kansalaisen taloustaito
- oikeusvaltio: perusoikeudet, vallan kolmijako (-oppi) ja kansalaisuus
- Suomen kulttuurihistoria ja kansallisvaltion rakentaminen 1800-luvulla
- suomalaisia perinteitä ja tapakulttuuria sekä niiden muotoutuminen vuorovaikutuksessa muiden kulttuurien kanssa
- Suomi osana Pohjoismaita, Eurooppaa ja maailmaa
- moninainen Suomi: vähemmistöt Suomessa
- yhteiskuntaan liittyvien käsitteiden avaaminen ja käsitteiden määrittelyharjoitukset kaikkiin sisältöihin liittyen

6.7 Opinto-ohjaus

Ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijan opiskelua lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen kaikissa vaiheissa. Ohjaus toteutetaan yhteistyössä opinto-ohjaajan, aineenopettajien ja muun opiskeluhuollon kanssa. Ohjaus auttaa opiskelijaa suunnittelemaan opintojaan ja tekemään omien

tavoitteidensa mukaisia lukio- koulutusta koskevia valintoja ja ratkaisuja.

Opetuksen tavoitteet

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että opiskelijaa ohjataan ymmärtämään

- ohjauksen tarkoitusta koulutuksen aikana
- henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman merkitys sekä seuraamaan ja arvioimaan sen toteutumista
- lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen kokonaisuus ja siihen sisältyvät valintamahdollisuudet
- oman työskentelyn ja opiskelutaitojen arvioimista ja kehittämään sitä
- suomalaista koulutusjärjestelmää
- suomalaisen lukiokoulutuksen erityispiirteitä ja opiskelukulttuuria
- hakumenettelyä jatko-opintoihin.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Ohjaus toteutetaan paikallisesti päätettävällä tavalla. Opiskeluympäristönä toimivat koulu, verkko-oppimisympäristö ja muut lähiympäristön palvelut. Henkilökohtaisesta ohjauksesta ja pienryhmäohjauksesta vastaavat opinto-ohjaaja ja aineenopettajat yhdessä.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan kanssa keskustellaan opinnoista, koulutusvalinnoista sekä ammatti- ja uratoiveista. Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijan aikaisemmin hankittu osaaminen ja kiinnostuksen kohteet kytke-mällä opittavat tiedot ja taidot opiskelijalle merkityksellisiin kokemuksiin ja toimintamuotoihin. Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opiskelijan kanssa aikaisempien opintojen ja muutoin hankitun osaamisen pohjalta.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijaa ohjataan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Opiskelijaa ohjataan ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja oppimistavoitteiden suuntaisesta toiminnasta.

Pienryhmäohjauksessa opiskelijoita aktivoidaan tekemään yhteistyötä ja sovelta-maan yhteistoiminnallisia työtapoja. Ohjaustilanteissa kannustetaan opiskelijoita pohtimaan yhdessä opintoihin liittyviä asioita sekä tuomaan omia näkemyksiä ja kokemuksia yhteiseen keskusteluun. Tällä vahvistetaan opiskelijoiden keskinäistä yhteisymmärrystä. Vertaistuki ja ryhmän tuki ovat tärkeitä oppimisessa.

Opiskelijaa ohjataan käyttämään monipuolisia opiskelumenetelmiä ja työtapoja tieto- ja viestintätekniikkaa ja sen sovelluksia hyödyntäen. Tieto- ja viestintätekniikkaa ohjataan käyttämään monipuolisesti opintojen suunnittelussa, opiskelussa ja tiedonhaussa.

ARVIOINTI

Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointeja hyödynnetään tehtäessä kokonaisarvioita opiskelijan opinnoissa suoriutumisesta ja motivoitumisesta lukiokoulutuksessa opiskeluun. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVOP Opinto-ohjaus (4 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija oppii

- asettamaan opiskelulle tavoitteita
- laatimaan opiskelusuunnitelman ja sitoutumaan siihen
- tiedostamaan mahdollisuuden korottaa perusopetuksen arvosanoja
- tiedostamaan mahdollisuuden suorittaa lukio-opintoja
- erilaisia työskentely- ja opiskelutapoja
- tietojen ja taitojen syvällistä ja pitkäjänteistä oppimista
- ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja tietää, miten siihen voi vaikuttaa
- hyödyntämään opinnoissaan tieto- ja viestintäteknologiaa sekä kirjastojen tarjoamia palveluita
- työskentelemään itsenäisesti ja yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa
- toimimaan joustavasti ja kannustavasti vuorovaikutustilanteissa
- suunnittelemaan jatko-opintoja lukiokoulutuksessa tai muussa oppilaitoksessa
- käyttämään monipuolisesti tietolähteitä ja hakupalveluita opintojensa suunnittelussa ja jatkokoulutuskohteiden haussa
- hakemaan lukiokoulutukseen tai muihin jatko-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

- henkilökohtainen opiskelusuunnitelma
- opiskelu- ja ongelmanratkaisutaidot
- oppiminen erilaisissa oppimisympäristöissä
- tiedonhankinta ja tiedonkäsittelytaidot
- suulliset ja kirjalliset viestintätaidot
- tieto- ja viestintätekniset taidot
- itsenäiset työskentelytaidot
- vuorovaikutustaidot ja yhteistoiminnallisen oppimisen taidot
- itsearviointi- ja vertaisarviointitaidot
- suomalainen koulutusjärjestelmä

6.8 Valinnaiset opinnot

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä edellä määriteltyjä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen eri aineryhmien valinnaisia opintoja tai muita saman tai muun koulutuksen järjestäjän järjestämiä lukio-opintovalmiuksia edistäviä opintoja. Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä lukioasetuksen (810/2018) liitteen 1 tai 2 mukaisia pakollisia tai valtakunnallisia valinnaisia opintoja tai paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattuja valinnaisia opintoja. Valinnaisiksi opinnoiksi ohjataan valitsemaan ensisijaisesti kunkin oppiaineen ensimmäisiä moduuleja.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan järjestää valinnaisia opintoja myös niissä lukion aineissa, joita ei opiskella perusopetuksessa.

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä myös perusopetuksen opintoja. Valinnaisina opintoina suoritetuista hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa (38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

7 ARVIOINTI

7.1 Arvioinnin tavoitteet

Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana että sen päättyessä. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijalle tai alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajalle sekä koulutuksen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten.

Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa myönteisellä tavalla omien tavoitteidensa asettamiseen ja työskentelytapojensa tarkentamiseen. Arvioinnin tulee olla oppimista tukevaa.

7.2 Opintojakson arviointi

Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta ja opiskelun etenemisestä. Opintojakson arvioinnin tulee olla monipuolista ja perustua mahdollisten kirjallisten kokeiden lisäksi suullisiin kokeisiin ja muihin osaamisen osoittamistapoihin samoin kuin opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin sekä opiskelijan tietojen ja taitojen arviointiin. Myös opiskelijan oma itsearviointi voidaan ottaa huomioon ja hyödyntää muun muassa opintojakson arviointikeskustelussa. Arvioinnin menetelmistä ja käytännöistä päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa.

Opiskelijan opiskelema opintojakso arvioidaan sen päätyttyä. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt moduulit arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty. Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat myös täydentää ja täsmentää arviointia. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa suoritettavat lukion opintojaksot arvioidaan lukion opetussuunnitelman mukaisesti.

Opetussuunnitelmassa määritellyt lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaiset opintojaksot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Todetut kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opintojakson arviointia. Kesken olevan opintojakson suorituksen merkintätavasta voidaan päättää opetussuunnitelmassa.

Opiskelijan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai aineryhmän osalta opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta.

7.3 Aineryhmän/oppiaineen oppimäärän arviointi

Aineryhmän tai oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista pakollisista ja/tai valinnaisista opintojaksoista. Samassa aineryhmässä tai oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaiset opintojaksomäärät. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opin- noista opiskelijalla saa olla hylättyjä suorituksia aineryhmittäin enintään seuraavasti:

1–4 opintopistettä	0
5–10 opintopistettä	2
11–16 opintopistettä	4
17 opintopistettä tai enemmän	6

Jos opiskelijalla on liikaa hylättyjä suorituksia, hänelle on varattava mahdollisuus hylättyjen opintojaksojen suorittamiseen.

7.4 Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana suoritettut perusopetuksen opinnot

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaisina opintoina suoritetuista hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa selvitetään eri tavoin, vastaavatko opiskelijan tiedot ja taidot perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja kyseisessä oppiaineessa. Tutkintoon osallistuvan opiskelijan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Opiskelijan osaamisen tason

määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

7.5 Lukiokoulutukseen valmistava koulutus

Opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kuuluvia opintoja tulee opiskella vähintään siinä laajuudessa kuin ne on määritelty valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta. Opiskelija on suorittanut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen silloin, kun hän on suorittanut aineryhmien tai oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen vähimmäisopintopistemäärä 50 täyttyy.

7.6 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen suoritetuista opinnoista saa todistuksen. Todistuksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opinnot
- hyväksytysti suoritettut lukion opinnot
- todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- todistuksessa käytettyjen kirjainmerkkien selitykset
- maininta siitä, että todistus on lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen osalta Opetushallituksen määräyksen OPH-4958-2020 mukainen.

Todistukseen merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä tai merkintä aineryhmän tai oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu). Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla. Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaisopintopistemäärä.

Lukion opinnot arvioidaan ja merkitään todistukseen siten kuin niistä on määrätty joko voimassa olevissa nuorten tai aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Opetushallituksen antaman kyseisen määräyksen numero tulee mainita todistuksessa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana perusopetuksen opintoja, niiden suorittamisesta erityisessä tutkinnossa annettu todistus voidaan liittää lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen todistuksen liitteeksi.

Todistukseen kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään mahdolliset todistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset. Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistuksen ulkoasusta.

LIITE

Liite 1 Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehukseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito - taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
A1.1 Kieli - taidon alkeiden hallinta	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiinoinenmaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehdäminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiinoinenmaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoitettuja sanoja ja opetettuja vakioilmauksia. Opiskelija ääntää joitakin harjoitettuja ilmauksia ymmärtävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erilisiä sanoja ja sanontoja.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito - taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
A1.2 Ke- hit- tyvä alkeis- kielitaito	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiinomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiinomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuväriä ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muuttaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito - taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
A1.3 Toimiva alkeiskielitaito	Opiskelija selviytyy monista rutiinomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunnellaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiinomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisia sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärtävästi.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito - taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
A2.1 Peruskielitaldon alkuvaihe	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielillisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toista tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.	Opiskelija selvityy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhutelmumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito - taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
A2.2 Ke- hit- tyvä pe- rus- kielitait o	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja ja pyytäänsä tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/ eläin tai talo/mökki).	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakkin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito - taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
B1.1 Toimiva peruskielitalo	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuus säännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästi ja lähes normaali-tempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idioomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito - taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
B1.2 Sujuva peruskielitaito	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttavallista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatieta sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito - taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
B2.1 Itse - näisen kielitaidon perustaso	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspääpiirinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativia-kin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatioomalleja.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito - taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
B2.2 Toimiva itse - näinen kielitaito	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan monipuolista kieltä.	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemas- taan.	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito - taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>
C1.1 Taitavan kieli- taidon perustaso	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakkoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneiltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsenneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsenneityä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuväri on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

